

(Nacht)vlinders in Bosnië en Herzegovina

Bosnië en Herzegovina? Hoe kom je erop om daar te gaan (nacht)vlinderen? Het is nou niet bepaald hêt vakantieland bij uitstek en de gevolgen van de oorlog uit de jaren 90 zijn nog overal zichtbaar. Voor ons was die keus eenvoudig. Wij hebben er namelijk een zus en zwager wonen. Maar ondanks dat we er al wel vaker zijn geweest, was het er nog nooit van gekomen om daar echt te gaan vlinderen. Er is ook weinig bekend over de soorten die daar vliegen. Er zijn bijna geen (recente) waarnemingen en er is nog nooit een kwartiertelling gedaan in Bosnië en Herzegovina. Je weet dus niet wat je kunt verwachten en dat maakte het juist zo leuk! We werden iedere keer weer verrast.

Tekst:
Dick Noordhof
De Vlinderstichting
& Jolanda
Noordhof

In de meivakantie 2024 zijn we voor acht dagen met de auto naar Bosnië en Herzegovina vertrokken. Het is 1500 km tot Doboj dat vrij noordelijk in Bosnië en Herzegovina ligt. We reden dat in twee dagen, zodat we het relatief rustig aan konden doen. We hadden bedacht dat het leuk was om in elk land dat we doorkruisten wat waarnemingen te kunnen plaatsen. Dat voelt dan al een beetje als vakantie. Dat viel de eerste dag nog niet mee, want het regende heel veel. Op de parkeerplaatsen langs de snelweg in Duitsland zagen we helemaal niets vliegen. We overnachtten in Gratwein (Oostenrijk). De volgende dag scheen de zon, maar het was nog fris en erg nat, dus ook in Oostenrijk vloog nog niet veel, enkel een zwerfstreepmot. In Slovenië werd het al interessanter. Daar vloog een argusvlinder op

de parkeerplaats, samen met wat meer alledaagse soorten als hooibeestje, diverse koolwitjes en groot dikkopje. En in Kroatië vonden we in een niet gemaaide geul zelfs een grote vuurvlinder! En dat gewoon langs de snelweg. Daar werden we wel heel blij van.

De omgeving van Doboj

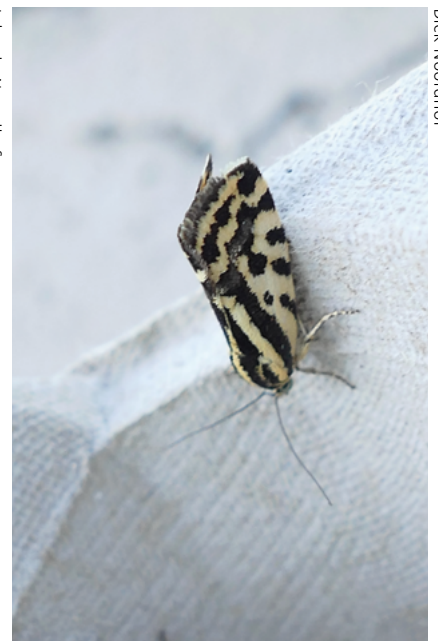
In Doboj aangekomen, verblijven wij in een huisje relatief hoog op een berg, net buiten de stad. Het huisje heeft een grote tuin en boomgaard. Ook de huizen eromheen hebben eigen boomgaarden of stukken grasland. Het landschap is heuvelachtig/bergachtig. In de oorlog (jaren 90) is er zwaar gevochten in dit gebied. De sporen zijn hier nog steeds van te zien. Huizen waarvan de bewoners nooit

Het huisje bij Doboj en de omgeving.

Veel nachtvlinders in de val.

Panteruiljtje.

Zuidelijke pijpbloemvlinder.

teruggekeerd zijn, liggen er verlaten, kapot en overwoekerd bij. Er zijn geen grote landbouwpercelen. Veel mensen verbouwen hun eigen groente en hebben grasland voor de koeien, schapen en/of geiten. Veel kleinschaligheid dus. Maaien doen ze niet meer dan strikt noodzakelijk is. Hooguit om bijvoorbeeld bij hun schuur of huis te kunnen komen. Kortom, elke tuin is een potentiële vlindertuin. Graslanden worden maximaal twee keer per jaar gemaaid. Ze zijn daardoor heel divers en kruidenrijk. Met landbouwgif wordt niet gewerkt. Er is ook geen grootschalige industrie in dit gebied. Wel wordt er helaas veel vuil gedumpt in de natuur. Maar buiten dat, is het land heel puur natuur! De wegen zijn niet overal even best, waardoor het ook niet echt lokt om die op te gaan. Wij hebben ons daarom beperkt tot ommetjes rond ons huisje en dat van onze zus, inclusief wat velden naast ons huisje en we hebben twee trips gemaakt naar mooie gebieden. Verder hebben we onze Sylvania 20W emmervall mee.

Ontzettend veel nachtvinders

De eerste avond zetten we de emmer gelijk buiten. En aangezien er geen straatverlichting is, is er amper vals licht in de buurt. Binnen enkele minuten vliegt er al van alles rond de emmer. Ook de witte muur van het huisje fungeert als een soort laken. Het is werkelijk niet te beschrijven. De volgende ochtend zitten er ruim 300 vlinders in de emmer! Ook de andere avonden is het fantastisch. Gemiddeld ruim 200 vlinders in de emmer. We staan elke dag vroeg op om alles zo goed mogelijk te fotograferen voor de zon ze onrustig zou maken. Wat een feest! In totaal zo'n 140 verschillende soorten. Topsoorten zijn de

Lathyruszwever.

grote nachtpauwoog, groot en klein avondrood, varenuil, *Eucarta amethystina*, wilgentandvlinder, bruine silene-uil, bruine prachtuil, donkerbruine snuituil, fijne golfbandmot en panteruiltje. Maar nog veel meer, gewoon te veel om op te noemen.

Bossen, bergtoppen en velden

Ook bezoeken we een recreatiemeertje, Goransko Jezero, tussen de heuvels in het bos. Op de hellingen langs het meer bloeit en vliegt van alles. Ook in het open loofbos bij het meer, waar je lekker kan wandelen, treffen we diverse vlinders aan. We zien naast 'gewone' soorten ook koningspage en koninginnenpage, sleutelbloemvlinders, bont dikkopje en heel veel lathyruszwevers. Tot onze verrassing ook een knoopkruidparelmoervlinder.

Gostilj, de hoogste 'berg' in de omgeving van Doboj.

Pruimenpage.

Achter de tuin van onze zus is een strook bos van 50 meter met daarachter een ruig veld omringd door bomen en struiken. Hier zijn we een aantal keer doorheen gestruind. Wat een rijkdom aan soorten vliegt hier! Het hoogtepunt is, dat we drie zuidelijke pijpbloemvlinders zien vliegen. Verder vliegen er ook pruimenpages, grote vuurvlinders, roodstreephoibeestje, kaasjeskruidkopjes, aardbeivlinders etc.

Onze zus en zwager nemen ons mee naar de hoogste berg van de directe omgeving, Gostilj (773 m). In de wandeling naar de top vliegen vele boswitjes en rotsvlinders. Ook op de schrale top vliegen vlinders, zoals veldparelmoer-, argus-, aardbeivlinder en koningspage. Weer beneden aangekomen, komen we langs een prachtig grasveld met veel bosparelmoervlinders en ook bloemenblauwtjes. De eigenaar

van dit veld was het nooit opgevallen dat er zoveel vlinders in zijn 'tuin' vliegen.

Kwartiertellingen: eerste stippen op de kaart

In de veldjes om ons huisje is het ook heerlijk vlinderen. De algemeenheid van de bosparelmoervlinder verrast ons. In elke berm en veldje kom je deze wel tegen. Wat een contrast als je dat vergelijkt met Nederland waar die nog maar enkele vliegplaatsen heeft. Verder zien we ook bloemenblauwtjes en oostelijk tijmblauwtje. Daarnaast veel aardbeivlinders en bruine vuurvlinders. In Bosnië en Herzegovina waren nog nooit kwartiertellingen gedaan. Daarom hebben we tijdens alle wandelingen kwartiertellingen gedaan, zodat nu de eerste stippen ook daar op de kaart staan.

Ondanks dat we er vroeg in het jaar waren (begin mei), vloog er al best veel. We zijn wel nieuwsgierig geworden wat we tegen kunnen komen in de zomermaanden.

Bosnië en Herzegovina is geen toeristisch land en het is daarom ook wat lastiger om een adres te vinden waar je kunt verblijven. Plus dat niet alle gebieden al toegankelijk zijn. Er zijn nog steeds plaatsen waar mijnen liggen. Maar daar waar het wél kan, is het absoluut de moeite waard om naartoe te gaan!

Op de terugweg naar Nederland hebben we opnieuw veel parkeerplaatsen aangedaan voor vlinders. In Oostenrijk vonden we zelfs nog een voorjaarserebia, wat de teller van dagvlinders op 37 soorten bracht. Het was een superleuke ervaring en we hopen in een andere periode nog eens terug te gaan! ●

Bloemenblauwtje.

Roodstreephoibeestje.